

★ מול סכנת המלחמה הישראלית—סובייטית

★ מציע אורי אבנרי הצעה מהפכנית:

★ הסדר ישראלי—ערבי—סובייטי שישחרר

★ את יהודי ברית-המועצות:

יהודים תמורת שטחים

עך שנת 1947 היתה ברית-המועצות אויב בתניצח של הציונות, על כל גילגוליה.

איכה זו בין שתי התנועות ההיסטוריות הגדולות נב- עה מסתירה מוחלטת בין מטרתיהן, וגם מהתחרות ביניהן על נפש האינטליגנציה היהודית הצעירה במזרח אירופה, לפני המהפכה הבולשביקית.

באמצע שנות ה-40 עלה על דעתו של גוף לוחם אחד בארץ — לח"י — כי נוצרה שותפות-אינטרסים בין היישוב העברי ובין ברית-המועצות. ביוזמתו של נתן ילין-מור החל אירגון זה לחזר בשקידה אחרי מוסקבה, תוך שימוש בסיסמאות אנטי-אימפריאליסטיות.

בסתיו 1947 הפתיע סטאלין את העולם. שרי החוץ שלו, אנדרי גרומיקו, הצהיר כי הוא יתכן בהקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, ואף השתמש בסיסמאות ציוניות מובהקות.

סטאלין לא הפך ציוני או חובבי-יהודים, כפי שהוכיח המשך הסיפור. הוא פשוט הגיע למסקנה התכליתית כי לאורך כברת-דרך מסוימת יש שותפות-אינטרסים בין מוס- קבה והיישוב היהודי — לסלק את הצבא הבריטי מהארץ, ובזאת לחסל עמדת-מפתח מערבית, שממנה ניתן היה או לשגר טילים לאדמת ברית-המועצות.

במשך שנתיים ומעלה היתה קיימת ברית ישראלית-סובייטית הדוקה ביותר, שמצאה את ביטוייה לא רק בתמיכה דיפלומטית קיצונית ובהכרה סובייטית זהירה בישראל (לפני האמריקאים), אלא גם במישלוח הנשק שהיה חיוני לניצחון ישראל במלחמת-העצמאות.

כמו כל ברית בין עמים, מתה גם ברית זו כאשר נעלמו הנסיבות המעשיות שהולידו אותה. הצטרפות ישראל לגוש המערבי, הפגנת הוזהרות יהודי ברית-המועצות עם ישראל, ולאחר מכן המהפכה המצרית וההזדמנות לכרות ברית סובייטית-ערבית — כל אלה יצרו את המצב הנוכחי.

ייתכן מאוד שישראל לא היתה קיימת כלל ללא התמיכה הסובייטית. היא היתה דוגמה קלאסית למיבצע מדיני מוצלח.

★ ★ ★

ד שאזה המברעת, שעליה יש להשיב בכואנו לעצב מדיניות ישראלית כלפי ברית-המועצות, היא זו:

מהו האינטרס הסובייטי במרחב?

ליתר דיוק: מהו, לדעת הסובייטים עצמם, הייעד העיקרי שלהם כאן?

מה גרם להתערבות הצבאית הישירה, חסרת-התקדים, של הסובייטים במצרים?

האינטרס היחיד המנחה את מחשבותי הוא האינטרס של קיום ישראל, שלומה, ביטחונה והתפתחותה.

ברית-המועצות מאיימת כיום על כל אלה. תפקודי, כישראל, הוא למנוע סכנה זו ולי הביא למצב הפוך.

★ ★ ★

א אחרי "אני-מואמין" רעיוני זה, יש צורך ב"אני-מאמין" פוליטי.

אני מואמין בכוחה של מדיניות לשנות כל מצב מדיני.

מדיניות אין פירושה להוכיח לזולת שאנחנו צודקים, כפי שנדמה לגננת מסוגה של גולדה מאיר. מדיניות גם אינה אמנות של נשיאת מונולוגים נמלצים, כפי שנדמה לאבא אבן. מדיניות אינה מתבססת על "סנטימנטים עמו- קים", כפי שהיה נדמה לשמעון פרס, כאשר ניכא ברית-נצח

מאת

אורי אבנרי

בין ישראל וצרפת. מדיניות גם אינה אוסף מקרי של החלטות אד-הוק, כשיטתו של משה דיין.

הדרך היחידה לגבש מדיניות תכליתית היא זו: ראשית, לנסות להבין את המניעים של הצד השני.

כלומר: להבין את האינטרסים של הצד השני כפי שהיא מבין אותם.

שנית, לנתח את האינטרסים של עצמנו, במאמץ למצוא קטע בו האינטרסים שלנו ושל הצד השני עולים בקנה אחד. שישית, לגבש יעד מדיני ממשי הנובע משותפות מוגבלת זו של אינטרסים.

רביעית, להציע לצד השני שותפות בהשגת יעד זה. זוהי הדרך הקלאסית של המדיניות — דרכם של מאקי יאחלי ורישלייה, טאליראן וביסמארק (שאמר כי "המדיניות היא האמנות של הניתן להשגה"). היא מחייבת מוח צלול, בלתי-רגשני.

היא לא תיתכן באווירה של צדקנות, שיני אה, "סנטימנטים", מונולוגים. המדינאי וה-גננת — הם דבר והיפוכו.

★ ★ ★

א ביא רק דוגמא אחת למדיניות מוצלחת מן העבר הקרוב שלנו והחיים בארץ זו.

ד זפעת הצבא הסובייטי במצרים הוא האיום ההחמור ביותר על קיום ישראל מאז הופיע המתיישב הציוני הראשון בארץ-ישראל. היא פותחת פרק חדש ל- גמרי בהיסטוריה של המרחה, ומשנה לחלוטין את אופי מלחמת ישראל-ערב.

ממשלת ישראל מתיחסת אל האיום הזה כאל תופעת-טבע שאין שליטה עליה — כמו אל רעש-אדמה או סערת-ברקים.

היא מניחה מראש שאין לאל ידיו לשנות את המדיניות הסובייטית או אף להשפיע עליה, וכי האסון המתגש ובא עלינו הוא גזירה מן השמים.

כנגד סכנה זו נעשים מאמצים עליונים להשיג עוד כמה פנטזמים מארצות-הברית, או לשכנע את האמריקאים לאיים בהתערבות צבאית משלהם נגד הסובייטים.

אילו נתקבלה דרישה זו (ואין סיכוי רב שתתקבל) — היה המרחב כולו הופך להורוסיני שניה. כוחות אמריקאים וסובייטיים היו מחרבים אותו תוך כדי התכתשות ביניהם. כולנו — ישראלים וערבים — היינו הופכים בשר-תותחים של כוחות זרים.

אני בא לטעון כי כל ההנחות האלה הן פסוי לות מעיקרן, ומובילות לאסון העולה להגיע לממדיו של חורבן שישני.

אני בא לטעון כי הופעת הצבא הסובייטי לא היתה בחוקת גזירה, וכי מדיניות ממשלות ישראל מאז 1954, ובמיוחד מאז 1967, תרמה תרומה מכרעת לפתיחת המרחב בפני הסובייטים.

אני בא לטעון, כי העימות עם הסובייטים אינו גזירה מן השמים, וכי ניתן למנוע אותו באמצעות מדיניות יוזמה, מפוכחת ושקולה.

★ ★ ★

ת חידה עני להבהיר נקודה שאולי — כך אני מקווה — אינה טעונה כלל הבהרה.

אני קוזמוניסט. יותר מזה — אני מתעב את כל המישטרים הקומוניסטיים שהוכיחו שאינם יכולים להתקיים ללא דיכוי חופש-האדם, מדי-נות-דיכוי, בוזשת פוליטית ושטיפת-מוח.

מעולם לא ראיתי בברית-המועצות מולדת שניה, כמו מפ"ם, או מולדת ראשונה, כמו מקי"י בימים ההם. אני מתייחס אל ברית-המועצות ללא אהבה וללא שינאה, כמו אל כל מדינה זרה הפועלת על פי האינטרסים שלה.

צנחנים סובייטיים נכנסים למטוס תובלה: מהי מטרת התערבותם במצרים?